

Вашковська М. С. студентка
ОНУ ім. І. І. Мечникова
Керівник: ст. викладач Жмай О. В.

РІВЕНЬ СВІТОГЛЯДУ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ВИБОРУ ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ

Традиційні моделі управління з часом стають все більш застарілими та все менше відповідають вимогам сучасної економіки. Це зумовлено впливом ряду факторів: розвиток технологій, глобалізація та інтеграція, збільшення ролі інтернету тощо. При виборі підходу до управління персоналом будь-якої організації або окремими групами людей потрібно також брати до уваги парадигми мислення, які домінують в певній соціальній групі. Якою б геніальною ні була стратегія (або тактика) на думку управлінця, вона може сприйматися людьми зовсім не так, як очікувалось, викликати в них обурення.

Чому речі, котрі нормально сприймають одні люди, можуть викликати протилежну реакцію в інших? З даною проблемою ми стикаємося чи не щодня, коли намагаємося когось переконати, донести свою правоту. Але всі спроби марні через те, що опонент по-іншому сприймає інформацію. Його парадигма мислення знаходиться на іншому ступені еволюції, саме тому реакція двох людей на об'єктивну реальність може дуже відрізнятись.

Розвиток людського мислення від одного збалансованого стану до іншого описує модель інтегральної динаміки. Валерій Пекар в книзі «Різнокольоровий менеджмент» [1] для позначення парадигм мислення використовує різнокольорові маркери. Перший етап розвитку — це сприйняття світу через бежевий фільтр, коли людина живе у світі інстинктів та намагається вижити в небезпечному середовищі, не відокремлюючи себе від природи, інших людей та об'єктів. В бежевому світі майже немає соціальних відносин. Таке мислення притаманне дуже бідним верствам, наркоманам, безхатькам та психічно хворим. Фіолетовий світ — магічний, де існують забобони та віра в те, що певні дії (ритуали) принесуть свої плоди. На цьому етапі вже виникають соціальні відносини. Люди відчувають себе в безпеці, якщо вони є членами родини або клану. Червоний світ поділяє людей на сильних, в чиїх руках концентрується влада, та слабких, котрі заслуговують на поразку. Тут не існує відчуття провини, причин та наслідків, є лише боротьба та відстоювання власних інтересів. Синій світ насаджує віру в єдиний шлях, необхідність дотримуватися кодексу поведінки. Тут панує стабільність та порядок. В помаранчевому світі немає єдиного шляху, є безліч стежок, якими можна піти, потрібно тільки вивчити правила гри та робити все задля досягнення успіху. В зеленому світі пріоритетом є міжособистісні зв'язки та людський добробут, а рівень особистісного розвитку дуже високий. Жовтий світогляд дозволяє бачити більш повну, широку картину світу, ніж бачать інші, а тому і гнучко адаптуватися до змін, нормально сприймати мешканців інших світів. Тут немає сталих упереджень та переконань.

Протягом життя світогляд людини еволюціонує, починаючи з бежевого. Але розвиток може зупинитися на певному етапі через неправильне виховання, психологічні травми, вплив оточення, життєві умови або якісь події. Тоді людина чи навіть група людей застряють у своєму світі. Деякі події, які стають причиною емоціонального потрясіння, на час можуть відкинути світогляд на нижчий рівень розвитку. Управлінець повинен це розуміти та брати до уваги цей факт. Інформація, яку добре сприймає мешканець синього світу, може викликати непередбачувану реакцію в мешканця бежевого та навпаки.

Події, які викликають страх чи паніку, вмикають механізм самозахисту, пробуджують тваринні інстинкти. Вони сприймаються через бежеву, фіолетову, червону призми. С цією ситуацією зіткнувся уряд України під час евакуації українських громадян з Китаю. Місцеві жителі селища Нові Санжари прийняли цю новину з обуренням та агресією [2]. Не важливо, на якому рівні світогляду вони знаходилися раніше, стресова ситуація їх об'єднала та вимусила спуститися на деякий час на фіолетовий рівень світогляду. Їх головною метою стало відстоювання власної території, а автобуси з евакуйованими — чужинцями, що несуть потенційну загрозу. Більшості людей, що живуть в інших містах, незрозуміла поведінка санжарівців саме тому, що вони в цей час по-різному сприймали світ. Даної неприємної ситуації можна було б уникнути, якби жителі були більш підготовленими до прийняття новини про евакуацію.

Через різне світосприйняття виникає нерозуміння і між управлінцем організації та підлеглими, що негативно відображається на ефективності праці та її результатах. При виборі підходу до управління цей фактор повинен враховуватись. Перш за все, проаналізувавши поведінку підлеглого, важливо визначити рівень його мислення, тобто як він сприймає ту чи іншу інформацію, якою є його поведінка в стресовій ситуації. В залежності від результатів аналізу обирається підхід до конкретної людини: один добре працює, якщо знає повну картину подій, в другого знання зайвих деталей викличе обурення, третій занадто чутливий до критики, тому до нього потрібен більш м'який підхід.

Визначення рівня світогляду людей, якими необхідно керувати, дає можливість знайти найбільш правильний підхід до управління. Розуміння того, як людина сприймає цей світ, дозволяє уникнути зайвих суперечок та конфліктних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Пекар В. О. *Різнобарвний менеджмент: Еволюція мислення, лідерства та керування*. Харків: Фоліо, 2018. 191 с.
2. Нові Санжари: евакуйованих з бійками завезли у санаторій. *BBC Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/live/features-51571057> (дата звернення 30.03.2020).